



KLAGANDE

Jaktkritikerna, 802441-4370
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

MOTPART

Länsstyrelsen i Västmanlands län
721 86 Västerås

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västmanlands län beslut den 15 december 2017,
dnr 218-6272-17 (se bilaga 1)

SAKEN

Licensjakt efter lodjur enligt jaktförordningen (1987:905)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Västmanlands län (länsstyrelsen) har beslutat om licensjakt efter högst två (2) lodjur inom ett område som utgör länet norr om E18. I beslutet anges att jakten får bedrivas under tiden den 1 – 31 mars 2018, eller till dess att länsstyrelsen avlyser jakten. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

PARTERNAS INSTÄLLNING

Jaktkritikerna yrkar att beslutet upphävs och anför i huvudsak följande. Lodjur är en rödlistad och skyddad art som inte orsakar några stora skador på tamdjur utanför renskötselområdet. Länsstyrelsen hänvisar till att den svenska lodjursstammen har god bevarandestatus utifrån investeringsresultat från 2016/17 som visar att lodjursföryngringar ligger över Naturvårdsverkets miniminivå. De räknemetoder som visar dessa resultat har fått kritik. Olika spår kan vara från samma familj, vilket kan innebära att samma lodjur räknas flera gånger. Studier visar att den genetiska variationen hos lodjur i Sverige är lägre än hos lodjur från bland annat Finland. Det är inte tillåtet att störa djur under deras parningstid (4 § artskyddsförordningen). Parningstiden för lodjur börjar i slutet av februari och pågår under mars månad. Konsekvenserna av licensjakten blir att stammen kommer att minska mer än bara genom de djur som skjuts, eftersom en del ungar förlorar sin mamma och då kommer att dö av svält. Artikel 16 i EU:s naturskyddslag Art och habitatdirektivet kan inte tillämpas när det gäller aktuell licensjakt på lodjur. Arten är rödlistad eftersom bevarandestatusen inte är gynnsam.

Jaktkritikerna anser att all jakt på lodjur, särskilt under brunstperioder, ska förbjudas, att jakt med lösa hundar efter lodjur ska förbjudas, att länsstyrelsen ska informera och registrera exakt vilka hundraser och typer av jakthundar som numera används till rovdjursjakt, att dödandet av lodjur som jagats

av hundar och försökt rädda sig upp i träd ska förbjudas, att jakt efter lodjur även på nattetid ska förbjudas, att spårning och inringning med motorfordon ska förbjudas, att all fällfångst av lodjur ska förbjudas, att lockjakt med ljud eller doft ska förbjudas, att lodjursskinn inte ska tillfalla någon annan än staten, att jakt för att ”bibehålla rovdjurens skygghet” för människor inte är förenligt med att vilja öka intresset för natur- och ekoturism, att licensjakt inte ökar acceptansen för rovdjur, att metoderna för att hålla tamdjuren skyddade måste utvecklas mera, att respekten för djurens inbördes och individuella betydelse ska betonas, att licensjakt inte ska medges för att minska ”framtida skada genom att minska tätheten av lodjur” där tamdjursbesättningar samtidigt tillåts öka och att om lodjur dödas för att de konkurrerar med jägares kortsiktiga intressen att skjuta till exempel rådjur, är det ett tecken på en ensidig syn på rovdjurens roll och en oförståelse för den ekologiska balansen.

Länsstyrelsen, som getts tillfälle att yttra sig i målet men inte avhört, vidhåller sitt beslut.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering

Av 23 c § jaktförordningen framgår att förutsättningen för att licensjakt efter bl.a. lodjur ska kunna tillåtas, är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade former. Bestämmelsen i 23 c § jaktförordningen ska tolkas mot bakgrund av motsvarande bestämmelser i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om

bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet).

EU-domstolen har i en dom den 14 juni 2007 i mål C-342/05 (Europeiska kommissionen mot Finland) uttalat att undantagsbestämmelserna i artikel 16.1 i direktivet ska tolkas restriktivt och att den myndighet som fattat beslutet har bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikel 16.1 i direktivet.

Av den allmänt tillämpliga proportionalitetsprincipen, som också slagits fast av EU-domstolen inom artskyddsområdet (se dom i mål C-76/08, Europeiska kommissionen mot Malta), följer att det undantag från skyddssystemet som en medlemsstat har för avsikt att göra, ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget.

Förvaltningsrättens bedömning

Enligt bilaga 4 till art- och habitatdirektivet omfattas lodjur av det strikta skyddssystem som följer av direktivet.

Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har i rättsfallet HFD 2016 ref. 89 funnit att det är möjligt att tillåta jakt med stöd av undantagsregeln i 16.1 e i art- och habitatdirektivet. Mot den bakgrunden finner förvaltningsrätten att det är möjligt att besluta om licensjakt även på lodjur, om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda.

Syftet med den beslutade jakten och annan lämplig lösning

Även om något särskilt syfte inte är föreskrivet som ett villkor enligt 23 c § jaktförordningen eller artikel 16.1 e i art- och habitatdirektivet, måste det finnas ett angivet syfte för att en meningsfull prövning av frågan om undantaget är proportionerligt eller om det finns någon annan lämplig lösning på det aktuella problemet ska kunna göras. Vid prövningen av undantag från det strikta skyddssystemet får det anses ligga inom en överprövande domstols kompetens att göra en prövning av om det syfte som beslutsmyndigheten har angett är acceptabelt i sig (se HFD 2016 ref. 89 och Kammarrätten i Stockholms dom den 14 november 2014 i mål nr 3273-13).

Förvaltningsrätten tar därmed ställning till om de syften som länsstyrelsen har angett i sitt beslut till stöd för licensjakten på två lodjur kan anses acceptabla i sig.

I beslutet anger länsstyrelsen att syftet med licensjakten är att stabilisera populationen inom länets beslutade förvaltningsnivå för att skapa förutsättningar för en fortsatt hållbar lodjursförvaltning, förbättra möjligheten för samexistens och på det sättet bevara lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus. Länsstyrelsen anger att licensjakt tillsammans med andra åtgärder, kan bidra till att minska konflikter mellan människa och lodjur.

Förvaltningsrätten finner inte skäl att ifrågasätta länsstyrelsens bedömning av de angivna förutsättningarna. Mot den bakgrunden bedömer förvaltningsrätten att de angivna syften i sig är acceptabla syften. Vidare bedömer förvaltningsrätten att licensjakten får anses vara ändamålsenlig mot bakgrund av de syften som angetts för beslutet.

Förvaltningsrätten har härfter att bedöma om det finns någon annan lämplig lösning än den beslutade licensjakten för att uppnå angivna syften.

I det överklagade beslutet har länsstyrelsen redogjort för andra lösningar än licensjakt och bedömt att lämpliga sådana saknas. En sådan skulle såsom länsstyrelsen angett, kunna vara flytt eller sterilisering av lodjur. Länsstyrelsen anser dock inte att en sådan lösning är lämplig. Förvaltningsrätten instämmer i bedömningen att det inte finns någon annan lämplig lösning än beslutad licensjakt.

Gynnsam bevarandestatus

En av förutsättningarna för att licensjakt ska kunna beviljas enligt jaktförordningen är, som nämnts ovan, att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos arten i dess naturliga utbredningsområde. Jaktkritikerna har ifrågasatt de senaste inventeringsresultaten och huruvida lodjursstammen i Sverige har en gynnsam bevarandestatus.

Naturvårdsverket uttalar i Nationell förvaltningsplan för lodjur under perioden 2014-2019, justerad version i januari 2016, bland annat följande. Det är ett regionalt ansvar att bedöma utrymmet för licensjakt i länet. Det är av stor vikt att beakta att länet ligger över miniminivån samt det nationella referensvärdet i syfte att säkerställa att det inte äventyras. Den licensjakt som beslutas av länen får således inte innebära att antalet lodjursindivider i Sverige understiger det beslutade referensvärdet för lodjur. De regionala miniminivåerna är en fördelning av det nationella referensvärdet och är den lägsta nivån som förvaltningen i länet ska syfta till att upprätthålla (sidan 33).

Det nationella referensvärdet för lodjur har fastställts till 870 individer. Populationsberäkningar utifrån Naturvårdsverkets senaste inventering av lodjur vintern 2016/17 visar att det finns cirka 1 224 lodjur i Sverige. Inventeringen bygger på registrering av familjegrupper (honor och unge/ungar). Natur-

vårdsverket har konstaterat att alla de tre rovdjursförvaltningsområdena har fler lodjur än den fastlagda miniminivån för områdena.

För det mellersta rovdjursförvaltningsområdet, som Västmanlands län tillhör, har Naturvårdsverket fastställt en miniminivå för lodjur på 62 årliga föryngringar, vilket motsvarar cirka 341 lodjur. Inventeringen visar på 72 föryngringar i området. Det motsvarar cirka 396 djur. För Västmanlands del har Naturvårdsverket fattat beslut om en miniminivå på tre lodjursföryngringar, vilket motsvarar cirka 17 lodjur. I länet fanns fem familjegrupper. Det motsvarar en population på cirka 27 lodjur.

Förvaltningsrätten finner inte skäl att ifrågasätta angivna inventeringsuppgifter, vilka måste vara utgångspunkten i bedömningen av om den beslutade licensjakten på lodjur försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. Förvaltningsrätten konstaterar att lodjurspopulationen såväl nationellt som regionalt överstiger de av Naturvårdsverkets beslutade referens- och miniminivåerna. Det har inte framkommit något som tyder på att det beslutade jaktuttaget om högst två lodjur inom Västmanlands län medför att Naturvårdsverkets riktlinjer i nämnda delar riskerar att underskridas. Förvaltningsrätten bedömer därför att den beslutade licensjakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos lodjurets bestånd i dess naturliga utbredningsområde, varken regionalt eller nationellt.

Jaktkritikerna hävdar att studier visar att den genetiska variationen hos lodjur i Sverige är lägre än hos lodjur från bland annat Finland. Enligt förvaltningsrättens mening har det dock inte framkommit uppgifter som visar att lodjursstammen är genetiskt sårbar eller att nu beslutad licensjakt på annat sätt riskerar lodjursstammens sammansättning. Förvaltningsrätten finner därför att jakten är lämplig med hänsyn till lodjursstammens storlek och sammansättning.

Selektiv jakt under strängt kontrollerade förhållanden

Det överklagade beslutet innehåller tidsmässiga och geografiska avgränsningar. Beslutet innefattar också en rad villkor för lodjursjakten som motsvarar de villkor som slås fast i Naturvårdsverkets författningssamling 2014:25 om föreskrifter och allmänna råd för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo.

Förvaltningsrätten bedömer mot denna bakgrund att länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lodjur uppfyller kraven om såväl selektivitet som jakt under strängt kontrollerade förhållanden.

Jaktkritikerna har särskilt invänt mot den jakttid som har angetts i beslutet och framfört att det inte är tillåtet att störa djur under deras parningstid.

Förvaltningsrätten konstaterar att Naturvårdsverkets angivna föreskrifter och allmänna råd för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo innehåller en bestämmelse om att länsstyrelsens beslut om sådan jakt, med undantag från det Norra förvaltningsområdet, får gälla perioden från och med den 1 mars till och med den 31 mars (3 § andra stycket). Länsstyrelsen har således haft fog för sitt beslut vad gäller jakttiden för licensjakten.

Övrigt

I sitt överklagande till förvaltningsrätten redovisar Jaktkritikerna i flera punkter sin inställning i olika frågor kring jakt på lodjur och rovdjur i allmänhet som inte har varit föremål för länsstyrelsens prövning och därmed inte heller kan prövas i förvaltningsrätten. Vad Jaktkritikerna har anfört i denna del föranleder därför ingen vidare åtgärd från förvaltningsrättens sida.

Slutsats

Förvaltningsrätten finner sammanfattningsvis att länsstyrelsen har grund för sitt beslut om licensjakt efter högst två lodjur eftersom samtliga kriterier för licensjakt bedöms vara uppfyllda. Den beslutade licensjakten bedöms vara proportionerlig i förhållande till loddjursstammens storlek och sammansättning samt med hänsyn till de syften som angetts för jakten. Jaktkritikernas överklagande ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i formulär DV 3109/1C (se bilaga 2).

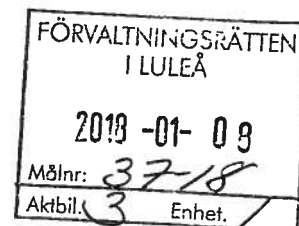

chefsrådman

Nämndemännen ,  och  har också deltagit i avgörandet.

 har föredragit målet.



Avdelningen för naturvård
Viltförvaltning



Beslut om licensjakt efter lodjur i Västmanlands län 2018

Beslut

Länsstyrelsen i Västmanlands län beslutar om licensjakt efter högst två (2) lodjur i Västmanlands län 2018. Länsstyrelsen beslutar att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas.

När får jakten bedrivas?

Jakten får bedrivas från och med den 1 mars 2018 till och med den 31 mars 2018 eller till den tidigare tidpunkt då Länsstyrelsen avlyser jakten.

Tilldelning och jaktområde

Jaktområde: Omfattar Västmanlands län norr om E18, se karta (bilaga 1).
Jakt får endast ske inom angivet område och i enlighet med villkoren i detta beslut.

Tilldelning: Högst två (2) lodjur får fällas totalt inom jaktområdet.
Alla lodjur får fällas oavsett djurets kön och ålder. Ungdjur bör dock av jaktetiska skäl i möjligaste mån fällas före föräldradjur.

Avlysning

Länsstyrelsen avlyser jakten då det totala antalet djur fällts eller påskjutits och avräknats inom länet, eller om jakttiden löpt ut. Länsstyrelsen informerar om avlysningen via telefonsvararen, via SMS samt på hemsidan (www.lansstyrelsen.se/Vastmanland).

Villkor för bedrivande av licensjakt efter lodjur 2018

För att säkerställa att jakten bedrivs selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden beslutar Länsstyrelsen att angivna villkor ska gälla för genomförandet av jakt enligt detta beslut.

Hundanvändning

Högst två hundar som ställer eller förföljer ett och samma lodjur får användas samtidigt. Hundarna får inte bytas ut under jakt efter ett och samma lodjur under en och samma dag enligt 5 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo (NFS 2010:15). Länsstyrelsen erinrar om att jakten ska bedrivas med en god jaktetik och att all hundanvändning ska

präglas av detta. Länsstyrelsen vill påminna om 27 § jaktlagen (1987:259) som säger att jakten ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande. Hänsyn ska också tas till jakthundens välbefinnande enligt 5 § djurskyddslagen (1988:534) som säger att djur inte får överansträngas.

Söka efter spår

För att söka efter lodjursspår får motordrivet fordon användas på befintligt vägnät och på befintliga skoterleder, om fordonet färdas på väg som återfinns på lantmäteriets karta i skala 1:50 000.

Detta undantag innebär att sökande längs med väg får ske för så kallad ringning för att fastställa djurets ungefärliga vistelseplats. Undantaget ger inte rätt att från motordrivet fordon skjuta, spåra, förfölja eller genskjuta djuret. Undantaget ger inte heller rätt att nyttja motordrivet fordon för att förhindra att lodjuret kan undkomma eller för att avleda dess uppmärksamhet från den som jagar.

Tillåtna jaktmedel

I 6, 11, 14 och 16 §§ Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) framgår vilka vapen som är tillåtna vid jakt efter lodjur.

När på dygnet får jakt genomföras?

Lodjur får jagas fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.

Vilka får utföra jakten?

Person som har jakträtt i områden som omfattas av detta beslut har rätt att delta i jakt efter lodjur på det jaktområde där han/hon har jakträtt, under förutsättning att jakträtten omfattar jakt efter lodjur.

Den som tänker bedriva licensjakt efter lodjur ska enligt 49 § jaktförordningen registrera sig i Naturvårdsverkets Jägarregister.

Jaktledarens ansvar

I 7 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:15) för Länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lodjur specificeras jaktledarens ansvarsområden gällande lodjursjakten.

- Jaktledaren ansvarar för att kommunikationsvägarna under jakten säkerställer att villkoren för jakten efterlevs.
- Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle och minst en gång i timmen under pågående jakt hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där licensjakt bedrivs.

- Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen i enlighet med 17 § andra stycket jaktförordningen (1987:905). Hund som används vid eftersök av påskjutet lodjur bör vara särskilt tränad i att spåra lodjur.
- Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om att han eller hon bör vara ansvarsförsäkrad, bör bära röda band eller motsvarande kännetecken under jakten samt att han eller hon årligen före jakten bör ha förvärvat sig om att vapnet är inskjutet och att han eller hon har tillräcklig skjutskicklighet för att bedriva jakt efter lodjur.
- Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om riskerna för skadskjutning av lodjur, uppmana jaktdeltagarna att vid jakt med kulgevär endast skjuta med stöd och att endast skjuta mot stillastående lodjur med rena sidoskott samt, vid jakt med hagelvapen, inte skjuta på avstånd över 20 meter.
- Jaktledaren ska informera skytten om dennes ansvar att rapportera fällt lodjur till Länsstyrelsen i enlighet med 5 b § jaktförordningen (1987:905), att rapportering av fällt lodjur ska ske snarast och senast inom en timme från den tidpunkt då djuret fällts och att rapportering av påskjutet lodjur ska ske snarast.

Hantering av aktuell tilldelning samt anmälan om fällt eller påskjutet lodjur

Den som jagar lodjur ska hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där licensjakt bedrivs. Observera att den som av oaktsamhet inte hållit sig informerad kan komma att dömas till ansvar för jaktbrott eller grovt jaktbrott enligt 43 eller 44 §§ jaktlagen.

Anmälan till länsstyrelsen om fällt eller påskjutet lodjur ska ske *snarast, senast inom en timme efter fällt eller påskjutet lodjur.*

För anmälan om fällt eller påskjutet lodjur, ring: **010-2249302**

Påskjutning definieras enligt föreskrifter i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för Länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo enligt följande: Skott har avlossats mot lodjur med avsikt att fälla detta och det kan inte uteslutas att skottet har träffat lodjuret, men lodjuret har inte fällts.

För meddelande om återstående tilldelning, ring: **010-2249395** (telefonsvarare)

För att få SMS om återstående tilldelning: Gå in på Länsstyrelsens hemsida under "Licensjakt efter lodjur" och anmäl dig i formuläret.

Vid anmälan ska följande anges:

1. Namn, adress och telefonnummer till skytten
2. Namn, adress och telefonnummer till ansvarig jaktledare
3. När lodjuret fällts eller påskjutits (datum och klockslag)
4. Var lodjuret fällts (jaktområde enligt detta beslut samt koordinater eller plats som går att återfinna på karta 1:100 000)
5. Djurets kön och ålder, om det är möjligt att fastställa

I samband med anmälan om fällt djur informerar Länsstyrelsen om hur det ska förfaras med det fällda djuret. Länsstyrelsens besiktningsman kontakter skytten angående tidpunkt och plats för besiktningen.

Lodjur som faller där lodjursjakt inte får ske tillfaller staten enligt 33 § jaktförordningen. Naturvårdsverket ska enligt 38 § jaktförordningen bestämma hur omhändertagna djur ska hanteras.

Platsundersökning och eftersök av påskjutet lodjur

Den som påskjutit lodjur ansvarar tillsammans med jaktledaren för att eftersök genomförs om platsundersökningen eller andra omständigheter visat på att det påskjutna lodjuret är skadat. Eftersök ska genomföras tills dess:

- 1 djuret påträffats dött
- 2 djuret påträffats skadat och avlivats
- 3 vid jakt med kulvapen, kulans anslagsplats eller nedslagsplats från det avlossade skottet är så belägen att den utesluter att lodjuret skadats
- 4 djuret inte kan anträffas

Om Länsstyrelsens besiktningsman begär ska jaktledaren uppvisa skottplatsen och tillsammans med besiktningsmannen och den som påskjutit lodjuret genomföra en fältkontroll och följa upp vad som skett efter skott. Jaktledaren ska tillsammans med besiktningsmannen dokumentera platsundersökning och eftersök på blankett *Påskjutet lodjur- platsundersökning och eftersök*. Om skytten på besiktningsmannens begäran inte uppvisar skottplats och fallplats eller om denna

inte kan återfinnas eller om skytten vägrar att visa djurkroppen eller att lämna ifrån sig alla proverna, tillfaller hela lodjuret staten.

Länsstyrelsen beslutar om det påskjutna lodjuret ska avräknas från kvoten eller ej. Påskjutet lodjur avräknas såvida det inte, genom fältkontrollen, kan uteslutas att djuret är oskadat.

Besiktning av fällt lodjur

Länsstyrelsens besiktningsman besiktigar samtliga fällda lodjur. Besiktningsmannen fyller tillsammans med skytten i blankett *Registrering av fälld lo* och blankett *Besiktning, provtagning och märkning av fälld lo*.

Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts uppvisa hela det fällda djuret för Länsstyrelsens besiktningsman.

Besiktningsmannen tar vid besiktning ett hudprov (cirka 1 x 4 cm) och märker lodjursskinnet med ett mikrochip vid sidan av flåsnittet vid buk eller bröst. Märkningen fungerar som ett bevis på att djuret fällts lagligt.

Flådd kropp inklusive huvudet och testiklar sänds till Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) genom besiktningsmannens försorg. Flådd kropp ska om möjligt inte frysas och inre organ får inte tas ur. Del av skinn som är eller kan misstänkas vara angripet av skabb ska också skickas in. Delarna skickas i två försändelser där hudprovet skickas separat och övriga delar skickas tillsammans. I varje försändelse bifogas en kopia av blanketten *Registrering av fälld lo*. I försändelsen av djurkroppen ska även bifogas en kopia av blanketten *Besiktning, provtagning och märkning av fälld lo*.

Lodjur, alternativt delar av lodjur, som inte märks enligt bestämmelserna ovan tillfaller staten.

Jakträttshavarens rätt till delar av lodjuret

Under förutsättning att ovanstående uppgifter har rapporterats, att samtliga prover har samlats in samt att jakten i övrigt har skett i överensstämmelse med jaktlagstiftning och med villkoren i detta beslut, tillfaller skinnet av det fällda lodjuret jakträttshavaren. Jakträttshavaren får överlåta ett fällt lodjur till annan person.

SVA genomför åldersbestämning av djuret genom analys av en hörntand, varefter jakträttshavaren, alternativt den som jakträttshavaren har överlåtit kraniet till, kan få detta tillbaka mot en avgift. Önskas kraniet tillbaka ska detta anges särskilt på blanketten *Besiktning, provtagning och märkning av fälld lo*. Kraniet märks med mikrochip av SVA.

Försäljning av skinn och kranium

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning av lodjursskinn eller andra delar av lodjur samt kommersiell förevisning av lodjur är förbjudna enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem. För lodjur skjutna i enlighet med detta beslut kan Jordbruksverket meddela undantag från förbudet genom ett CITES-intyg. CITES-intyget gäller för handel inom EU. För export av lodjur eller produkter av lodjur till länder utanför EU krävs ett särskilt exporttillstånd från Jordbruksverket. Ytterligare information finns på Jordbruksverkets hemsida (www.jordbruksverket.se).

Beskrivning av ärendet

Utbredning, inventeringar och tillväxt

Antalet lodjur i Sverige beräknas genom inventeringar som görs i hela landet utom på Gotland. Inventeringen regleras i förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn och i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2007:10) om inventering av björn, varg, järv, lodjur och kungsörn (ändrade genom Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2012:01 och NFS 2012:12), samt tillhörande instruktioner och faktablad.

Viltskadecenter har uppdraget att sammanställa och publicera länsstyrelsernas resultat från rovdjursinventeringarna. Under inventeringssäsongen 2016/2017 fanns 261 familjegrupper av lodjur i Skandinavien. Detta är en minskning med 12,5 familjegrupper jämfört med inventeringsresultatet 2015/2016. Av familjegrupperna återfanns 55,5 i Norge och 205,5 i Sverige. I Mellersta förvaltningsområdet inventerades 72 familjegrupper, vilket motsvarar cirka 395 lodjur. Det totala antalet lodjur får man genom att multiplicera antalet familjegrupper med en omräkningsfaktor. För Mellersta rovdjursförvaltningsområdet motsvarar denna cirka 5,48 ($\pm 0,40$) till 6,24 ($\pm 0,73$) lodjur per familjegrupp (Tovmo m. fl. *Inventering av lodjur 2016*) beroende på biogeografisk region.

Lodjursföryngringar utgör endast en del av den totala lodjurspopulationen. Antalet föryngringar kan variera relativt mycket från år till år utan att antalet vuxna lodjursindivider behöver förändras i samma takt. Lodjursstammens tillväxt i Sverige är enligt tidigare forskningsrapporter främst begränsad av legal jakt i renskötselområdet och av bytestillgången i Mellansverige. Forskarna har även dragit slutsatsen att lodjursstammen inte har bristande genetisk variation och att stammen inte är hotad på nationell nivå. Regeringen bedömer i sin proposition En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191) att lodjuret har en gynnsam bevarandestatus i Sverige.

Nationella målsättningar för lodjursstammens utveckling och bevarandestatus för lodjur

Sveriges nuvarande rovdjurspolitik beslutades i stora drag av riksdagen 2001, efter regeringens förslag i propositionen Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57). Det övergripande mål som godkändes var att Sverige skulle ta ansvar för att björn, varg, järv, lodjur och kungsörn skulle finnas i ett så stort antal att de långsiktigt fanns kvar i den svenska faunan och att arterna kunde sprida sig till sina naturliga utbredningsområden.

Den 10 december 2013 beslutade riksdagen (riksdagens protokoll 2013/14:43) om regeringens proposition En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191), där det bl.a. föreslås att det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken ska vara att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus. Samtidigt ska tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas.

Riksdagen beslutade också i enlighet med regeringens proposition om referensnivåer för stammarnas storlek och för utbredningen av rovdjursarterna i Sverige. Angående lodjur hade regeringen föreslagit att referensvärdet för en gynnsam bevarandestatus när det gäller populationen i Sverige ska vara 700–1000 individer och att referensvärdet för en gynnsam bevarandestatus när det gäller utbredningsområdet i Sverige ska vara hela Sverige förutom Gotlands län. Mot bakgrund av att referensvärdena för populationsstorlek och utbredningsområde är uppnådda, bedömde regeringen att lodjuret har en gynnsam bevarandestatus i Sverige.

Den 16 december 2013 tog Naturvårdsverket ställning till referensvärdena för björn, järv, lodjur och varg (NV-09661-12) inom ramen för rapporteringen enligt Artikel 17 i Art- och habitatdirektivet. När det gäller lodjur rapporterade Naturvårdsverket att referensvärdet för populationsstorleken hos lodjur är 870 individer i Sverige, fördelade på de biogeografiska områdena Alpin (140 individer) och Boreal (730 individer). Naturvårdsverket bedömde att livsmiljön för lodjuren har bra kvalitet, att framtidsutsikterna är bra och att bevarandestatusen är gynnsam.

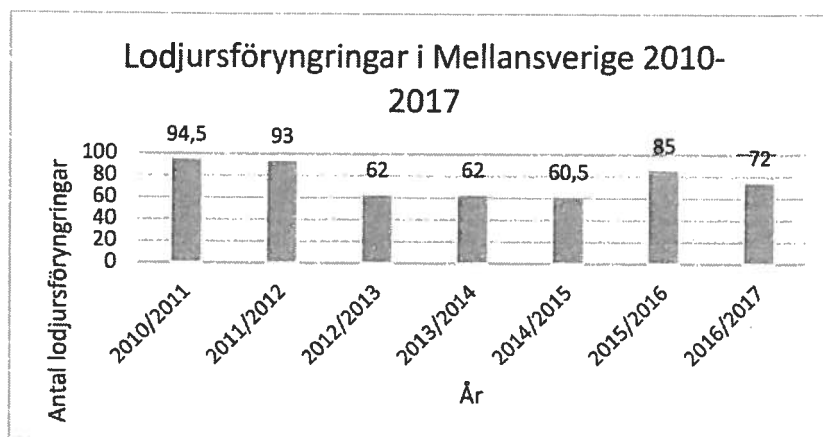
Lodjur i mellersta rovdjursförvaltningsområdet

Lodjursstammen, mätt i antal inventerade familjegrupper, varierar mellan åren i Mellersta förvaltningsområdet. Det kan delvis bero på naturlig variation i reproduktionen, men beror också på att det vissa år är svårare att inventera, på grund av brist på bra spårnö.

Lodjurets populationsdynamik påverkas också av andra faktorer. I Mellersta rovdjursförvaltningsområdet är det tätheten av rådjur som visats ha stor betydelse för hur lodjurspopulationen kan utvecklas i området.

Enligt Viltskadecenters sammanställning konstaterades 72 familjegrupper i Mellersta förvaltningsområdet 2016/2017 jämfört med 85 familjegrupper

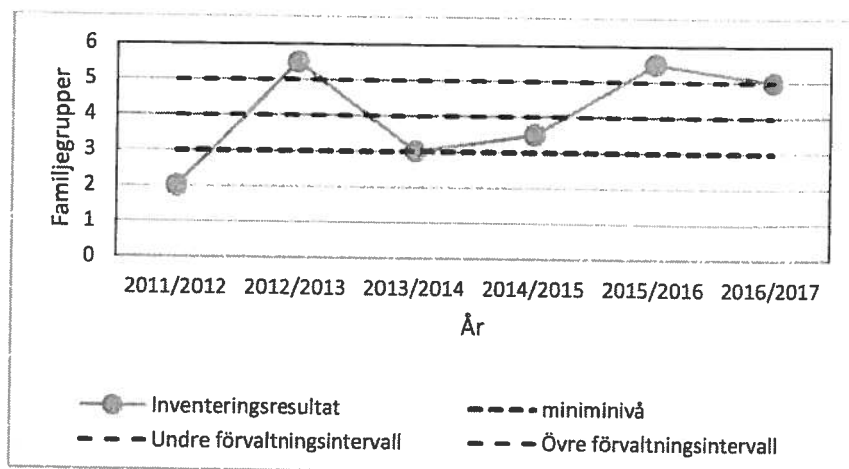
2015/2016 (Figur 1). Halva familjegrupper uppstår när en familjegrupp rör sig över länsgränser och därmed delas mellan olika län. Den av Naturvårdsverket fastställda miniminivån för Mellersta rovdjursförvaltningsområdet är 62 föryngringar (familjegrupper) per år (NV-00552-14). Detta motsvarar cirka 341 lodjur.



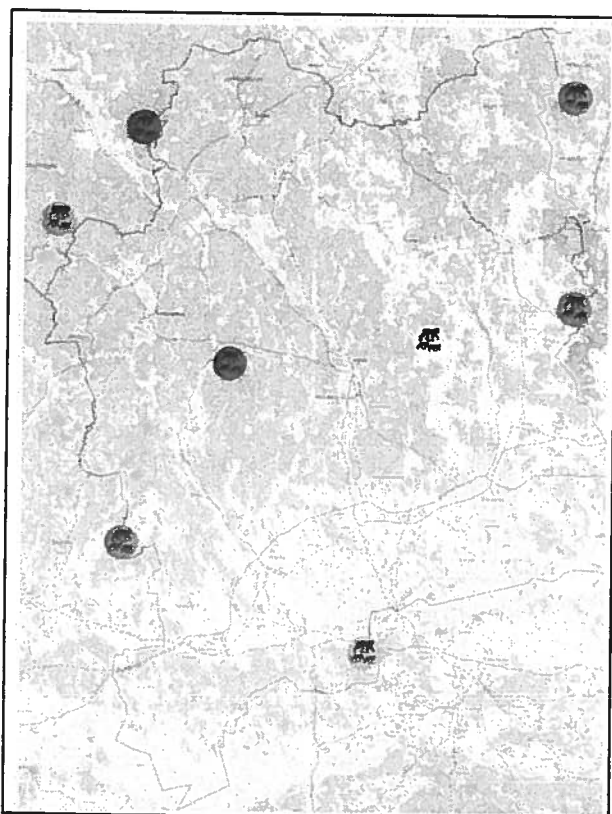
Figur 1. Antalet lodjursföryngringar i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet åren 2011-2016.

Lodjursstammens storlek, utveckling och utbredning i länet

Antalet konstaterade familjegrupper i Västmanlands län har de senaste åren varierat (figur 2). Familjegrupper kan grovt omräknas till antal individer. Inventeringsresultatet från 2016/2017 visar att antalet familjegrupper är 5 vilket motsvarar en population på cirka 27 lodjur. Familjegrupperna förekom 2016/2017 i hela länet (figur 3).



Figur 2. Resultatet av lodjursinventeringen i Västmanlands län under perioden 2011/2012 till 2016/2017. Länets förvaltningsintervall är av Viltförvaltningsdelegationen satt till 4-5 föryngringar per år (svartstreckade linjer). Miniminivån i länet motsvarar 3 föryngringar (röd streckad linje).



Figur 3. Lodjur finns spridda i stora delar av Västmanlands län. Kartan visar inventeringsresultaten från säsongen 2016/17.

Antalet lodjur som kan fällas

Forskaren Henrik Andrén använder sig i ”*Beskattningsmodell för lodjur 2018-2019*” från den 22 juni 2017 för att beräkna effekterna av jakt på lodjurspopulationen i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet vid olika beskattningsnivåer. Tillväxttakten i lodjurspopulationen i förvaltningsområdet beror på tätheten av rådjur och lodjur samt biogeografisk region. Länen i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet har kommit överens om att det gemensamma jaktuttaget 2018 inte ska vara större än att lodjurspopulationen förväntas ligga i nivå med förvaltningsmålet för Mellersta rovdjursförvaltningsområdet, 84 familjegrupper. Modellen visar att ett totalt jaktuttag om 15 lodjur under 2018 ger cirka 84 (66-107) familjegrupper inventeringssäsongen 2018/2019. Detta innebär vidare att det utöver licensjakten även finns utrymme för skyddsjakt under 2018, om behovet skulle uppstå. Endast ett lodjur har under 2017 avlivats vid skyddsjakt i förvaltningsområdet. Den totala tilldelningen i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet för licensjakt efter lodjur är 13 stycken, fördelat på sex stycken i Dalarnas län, fem stycken i Gävleborgs län och två stycken i Västmanlands län.

Samverkan inom Mellersta rovdjursförvaltningsområdet

I enlighet med propositionen ”En hållbar rovdjurspolitik” (Prop. 2012/13:191) har länen inom det mellersta rovdjursförvaltningsområdet (MFO) samverkat i frågor gällande förvaltning av rovdjur. Beslut om licensjakt i respektive län har grundats på Naturvårdsverket beslut om miniminivåer för lodjur (NV-00552-14), respektive läns förvaltningsplaner samt gällande författningar. Länsstyrelserna i det Mellersta rovdjursförvaltningsområdet har haft ett flertal möten för att diskutera förutsättningarna för, och målsättningarna med, licensjakt efter lodjur. Samråden har även gällt utformning av beslut och det praktiska genomförandet av licensjakten.

Motivering till beslutet

Möjligheten att medge licensjakt efter lodjur är starkt begränsad och jakt kan endast ske om det finns stöd i något av de undantag som finns reglerat enligt nedan (se under rubriken Bestämmelser som beslutet grundas på). Nedan följer Länsstyrelsens redogörelse för licensjaktens skäl och syften, samt vilken omfattning och utformning jakten ska ha för att vara lämplig och ändamålsenlig.

Den övergripande målsättningen för förvaltningen av lodjur är att lodjursstammen ska ha gynnsam bevarandestatus samtidigt som det inte blir påtagligt svårare att hålla tamdjur och att hänsyn tas till de människor som lever och verkar i rovdjurstäta områden. I praktiken innebär det att alla förvaltningsåtgärder som vidtas, inklusive licensjakt, syftar till denna samexistens mellan människa och lodjur.

Licensjaktens syften

Syftet med att besluta om licensjakt i Västmanlands län är att stabilisera populationen inom länets beslutade förvaltningsmål. Detta för att skapa förutsättningar för en fortsatt hållbar lodjursförvaltning, förbättra möjligheten för samexistens och på detta sätt bevara lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus. Syftet står i enlighet med Riksdagens beslut den 10 december 2013 att anta propositionen "En hållbar rovdjurspolitik". Enligt propositionen är det mycket viktigt att de människor som påverkas av stora rovdjur ges möjlighet att finna en delaktighet i förvaltningen.

Uppnå syftet med jakten

Licensjakt kan tillsammans med andra åtgärder såsom bidrag och ersättningar för skador samt samråd och information, bidra till att minska konflikter mellan människa och lodjur. Helheten är alltigenom beroende av att rovdjursförvaltningen är tydlig, förutsägbar, legitim, transparent och såväl regionalt som nationellt anpassad. Förtroendet för förvaltningen är därför enligt länsstyrelsens bedömning en nyckelfaktor för lodjurets gynnsamma bevarandestatus i Sverige och i Västmanlands län på lång sikt.

Den regionala förvaltningsplanen för rovdjur i Västmanlands län, antagen av Viltförvaltningsdelegationen den 13 november 2014, samt den av Viltförvaltningsdelegationen beslutade förvaltningsnivån för lodjur, beslut från den 13 november 2014 (dnr 218-5656-14), är regionalt betydelsefulla dokument för rovdjursförvaltningen i länet. Ett led i att skapa och bygga ett långsiktigt förtroende för rovdjurs- och här specifikt lodjursförvaltningen är att verkställa den regionalt beslutade förvaltningsnivån, uttryckt i ett intervall om 4-5 föryngringar i Västmanlands län. Att med god marginal ligga över miniminivån och tillåta en selektiv och strikt kontrollerad licensjakt efter lodjur bedömer Länsstyrelsen ligga i linje med länets beslutade förvaltningsmål.

Socioekonomiska konsekvenser

Förekomst av rovdjur kan leda till både negativa och positiva socioekonomiska effekter. Det samlade rovdjurstrycket ökar på många platser i landet idag, däribland i Västmanlands län. Det är viktigt att beakta helhetsbilden när det gäller möjliga effekter som kan uppstå. Det kan bland annat vara rädsla och oro i samband med den upplevda risken för den egna säkerheten, men också skador på tamdjur samt ekonomiska effekter i samband med direkta skador och förebyggande åtgärder.

Förekomsten av rovdjur kan även leda till möjligheter i form av turism och jakttillfällen, vilket kan innebära positiva upplevelser och inkomst. Enligt undersökningar är attityderna idag positiva gentemot lodjur och det finns en acceptans för artens förekomst.

Skador på tamdjur, främst får och hundar, i länet som orsakas av lodjur är få och antalet varierar från år till år. På sikt kan en växande lodjursstam leda till ett ökat behov av skyddsjakt eftersom risken för skador kan komma att öka. Detta i sin tur

leder till höga kostnader för samhället, minskad acceptans för arten, ökad oro och psykisk stress, vilket kan resultera i en ökad motsättning mellan den beslutade förvaltningen och ortsbefolkningen som följd.

I länets förvaltningsplan tas ansvar för såväl lodjurets långsiktiga överlevnad i länet samt artens samexistens med människorna i länet. Detta återspeglas även i de förvaltningsmål som återfinns i förvaltningsplanen. Länsstyrelsen har genom sin förvaltning ambitionen att bibehålla en fortsatt hög acceptans för lodjur och det är därför viktigt att den regionala förvaltningsplanen verkställs.

Annan lämplig lösning

Utöver licensjakt arbetar Länsstyrelsen i största möjliga utsträckning med andra åtgärder som ersättningar vid skador, bidrag till förebyggande insatser, skyddsjakt, samråd och information som bidrar till att minska konflikter mellan människa och lodjur.

För att uppnå syftet med att stabilisera populationen inom förvaltningsintervallet anser Länsstyrelsen att ingen annan lämplig lösning än licensjakt finns. Andra tänkbara lösningar för att uppnå syftet skulle kunna vara flytt eller sterilisering av lodjur. Länsstyrelsen anser att ingen av dessa lösningar är lämpliga.

Gynnsam bevarandestatus

Den svenska lodjursstammen bedöms vara cirka 1224 lodjur och lodjuret som art har en gynnsam bevarandestatus i Sverige. I Mellersta rovdjursförvaltningsområdet fanns det efter inventeringen 2016/17 cirka 396 lodjur, beräknat utifrån antalet familjegrupper multiplicerat med omräkningsfaktorn 5,5. Det uttag av lodjur som vid licensjakt, i de avgränsade jaktområdena, sammanlagt planeras fällas i förvaltningsområdet bedöms inte påverka förvaltningsområdets lodjurspopulation nämnvärt och bedömningen är även att den inte äventyrar lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus.

Naturvårdsverket har fattat beslut om miniminivåer för lodjur. För Västmanlands del är miniminivån 3 lodjursföryngringar vilket motsvarar cirka 17 lodjur.

I Västmanlands län fanns det utifrån det senaste inventeringsresultatet 5 länsegna familjegrupper, vilket motsvara cirka 30 lodjur, spridda över hela länet (se figur 3). Länsstyrelsen bedömer att ett uttag av 2 lodjur under licensjakt kommer få lodjurspopulationen att hamna mellan 4-5 familjegrupper i enlighet med förvaltningsplanen. Licensjakten kommer därmed inte långsiktigt påverka länets lodjurspopulation i någon större utsträckning. Länsstyrelsen bedömer vidare att det finns utrymme för skyddsjakt om behovet skulle uppstå, baserat på förra årets inventering och att trenden visar på en uppgång av länets lodjurspopulation.

Jaktuttag i Västmanlands län

Årets jaktuttag om totalt 2 lodjur bedöms av Länsstyrelsen vara rimligt med hänsyn till samtliga ovanstående faktorer. Vid bedömning av möjligt jaktuttag i

Västmanlands län har hänsyn tagits till hur stor andel av lodjursstammen som finns i Västmanland och att jaktuttaget inte ska försvåra upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus. Vidare har Länsstyrelsen utgått från en försiktighetsprincip som både tillåter eventuell skyddsjakt efter problematiska individer samt medger ett utrymme för oförutsedda händelser som kan påverka länets lodjurspopulation.

I bedömningen ingår också att risken för underbeskattning av lodjursstammen i förhållande till det regionala förvaltningsmålet är större än risken för överbeskattning, vilket ytterligare styrker att detta jaktuttag inte riskerar att påverka lodjurets gynnsamma bevarandestatus negativt. Jaktresultatet kommer att följas upp noggrant och bidra till kunskapsunderlaget för kommande förvaltningsbeslut. I och med genomförandet och utvärdering av kommande års licensjakter kommer kunskapen att öka och de osäkerheter som finns att minska. Detta är vedertagen metodik inom all viltförvaltning.

Sammanfattning

Länsstyrelsen bedömer att licensjakt efter lodjur kan medges för att det inte finns någon annan lämplig lösning för att reglera lodjursstammen och samtidigt sträva mot länets beslutade förvaltningsnivå. Jakt som ett inslag i beståndsförvaltning av de stora rovdjuren kan därmed minska den negativa påverkan som rovdjuren kan utgöra mot en traditionell livsstil och därigenom inverka på landsbygdens utveckling i stort. Aktuell beskattning är av begränsad omfattning och lämplig utifrån såväl målsättningen med jakten som stammens storlek. Jakten sker under strängt kontrollerade former och tillåter lodjursstammen i mellersta rovdjursförvaltningsområdet såväl som i Västmanlands län att med fortsatt god marginal förbli en livskraftig population med gynnsam bevarandestatus i artens naturliga utbredningsområde.

Länsstyrelsen beslutar därför om licensjakt efter lodjur i enlighet med de villkor som framgår av detta beslut.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Lodjur återfinns i bilaga 4 a till EU:s Art- och habitatdirektiv över noggrant skyddade arter beträffande vilka staterna enligt artikel 12 ska förbjuda att avsiktligt fånga eller döda exemplar i naturen. Enligt samma artikel är det förbjudet att avsiktligt störa dessa arter, särskilt under parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Lodjur får enligt 3 § jaktlagen endast jagas om det följer av jaktlagen eller föreskrifter eller beslut meddelade med stöd av denna lag.

Art- och habitatdirektivets undantagsbestämmelser har införts i svensk lagstiftning genom 23 a - 29 och 31 §§ jaktförordningen. I 23 c § första stycket anges de allmänna förutsättningarna för licensjakt:

"Förutsättningen för att licensjakt efter björn, varg, järv och lo ska kunna tillåtas är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade former."

Enligt förarbetena till svensk jaktlagstiftning ska eventuella problem och skador som förorsakas av jaktbart vilt i första hand regleras genom jakt. I propositionen Sammanhållen rovdjurspolitik skriver regeringen att jakt kan hålla rovdjursstammar på en nivå som inte leder till oacceptabla förhållanden mellan människa och rovdjur.

I propositionen En hållbar rovdjurspolitik bedömer regeringen att samtliga rovdjursarter i Sverige har uppnått gynnsam bevarandestatus och menar att Naturvårdsverkets möjlighet till delegering av rätten att besluta om licensjakt till länsstyrelserna bör utökas. Regeringen menar att det är viktigt att det i län där miniminivån för en rovdjursart överskrids ges utrymme för en adaptiv ekosystembaserad förvaltning av denna art, så att hänsyn kan tas till bland annat vikande populationer av bytesdjur och socioekonomiska faktorer.

Enligt Kammarrätten i Stockholm är det nödvändigt att det i beslut om undantag från bestämmelserna i artikel 16.1 i Art- och habitatdirektivet anges ett syfte när insamling av djur ska ske, i det här fallet genom licensjakt. Syftet ska vara acceptabelt och undantaget ska vara ändamålsenligt och proportionerligt.

Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE) har på EU-kommissionens uppdrag tagit fram riktlinjer för förvaltning av stora rovdjur på populationsnivå. Riktlinjerna antogs av EU-kommissionen sommaren 2008 och kan enligt kommissionens bedömning ligga till grund för inriktningen av rovdjursförvaltningen inom EU. I riktlinjerna anges bland annat följande om möjligheterna till jakt:

"...från bevarandesynpunkt finns ingen principiell orsak till att populationerna av stora rovdjur ej kan tolerera vissa nivåer av jaktliga förvaltningsåtgärder eller att förvaltas under samma förutsättningar som jaktbart klövvilt eller jaktbara fågelarter. Detta förutsatt att jakten är väl hanterad, vilket i detta fall innebär effektiv inventering av populationsstorlek, fastställande av lämplig tilldelning och jaktperioder, samt noggrann åttlydnad av dessa regler. En väl organiserad jakt kan potentiellt sett vara uthållig. Artikel 16 ger i sammandrag en möjlighet att tillåta jakt, och kvarhållande av traditionella jaktmetoder".

Enligt 24 a § andra stycket jaktförordningen får Naturvårdsverket överlämna rätten att besluta om licensjakt efter lodjur till Länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde.

Förvaltningsområdena är indelade enligt 2 § i förordningen om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn.

Besluta om licensjakt efter björn, varg, järv och lo kan ske med stöd av 23 d § jaktförordningen, under förutsättning att antalet föryngringar för arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiger de fastställda miniminivåerna enligt 5 § förordningen om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn.

Enligt beslut (NV-04267-17) delegerar Naturvårdsverket rätten att fatta beslut om licensjakt efter lodjur till samtliga länsstyrelser utom Länsstyrelsen i Gotlands län. Delegeringen gäller till och med den 15 april 2018.

Beslutet om licensjakt efter lodjur i Västmanlands län 2018 fattas med stöd av 5 b, 9 b, 23 c, 23 d, 24 d och 49 §§ jaktförordningen och Naturvårdsverkets beslut om delegering av rätten att fatta beslut om licensjakt efter lo till samtliga länsstyrelser utom Länsstyrelsen i Gotlands län. I beslutet beaktas skyddsreglerna i artikel 12 i rådets direktiv (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, och undantagsreglerna beträffande jakt och förvaring av jaktbyte i artikel 16 samma direktiv. Villkoren i beslutet är ställda utifrån Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för Länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lodjur.

Enligt 21 § andra stycket jaktförordningen får undantag medges från förbudet i 31 § jaktlagen att bedriva jakt från motordrivet forskaffningsmedel. Motordrivet fordon har samma betydelse som i 2 § lagen om vägtrafikdefinitioner (2001:559).

Enligt 59 § jaktförordningen (1987:905) får Länsstyrelsen besluta att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas.

Information

Jakt som inte följer villkoren i detta beslut sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen. Straffbestämmelserna för jaktbrott finns i 43 och 44 §§ samma lag.

Länsstyrelsen erinrar om att jakten ska bedrivas med största möjliga hänsyn till såväl berörd art som övrig fauna samt rekreationssökande allmänhet.

Kungörelsedelgivning

Länsstyrelsen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelsedelgivning. Beslutet fattas med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932). Beslutet finns under överklagandetiden tillgängligt hos Länsstyrelsen Västmanland, Västra ringvägen 1, Västerås samt på Länsstyrelsens hemsida www.lansstyrelsen.se/vastmanland.

Du kan överklaga beslutet

Detta beslut kan överklagas till Förvaltningsrätten i Luleå, se bilaga 2.

De som deltagit i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef [REDACTED] som beslutande och vilthandläggare [REDACTED] som föredragande.

Bilagor:

Bilaga 1: Karta över jaktområde

Bilaga 2: Hur man överklagar

Kopia till:

Naturvårdsverket

Viltförvaltningsdelegationen i Västmanlands län

Länsstyrelserna i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet

Skandinaviska lodjursprojektet Skandlynx

Jordbruksverket

Polismyndigheten



SVERIGES DOMSTOLAR

Bilaga

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.